

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 6. De obligatione legum humanarum quo ad personas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

decernerent, inualida essent, quia periculosa, & ideo nulla vi pollerent, vt ex *supradictis* patet. Oppositum docet *Medin.* & *ij.* quos refert, *qua. citat.* & *Gom. supra leg. vetr. Taur. num. 15.* Dico tamen huiusmodi non conditiones, vel pertinere ad substantiam, vt ita dicam suffragatoris, vel ad præsumptionem iniusti suffragij. Ideo si conditiones pertinent, vt ita dicam, ad substantiam suffragatoris, quales sunt esse scholasticum, esse relatum in albo scholasticorum, residere in scholis, & alia similes obligant in conscientia ad veritatem aperiendam, & suffragium ipso iure est ipsis deficientibus nullum, & irritum, si vero derur iniuste, subiacer restitutioni damnorum. Dico secundum. Si conditiones pertinent ad præsumptionem (qualis est loqui cum candidato) quia præsuntur accepisse pretium suffragij dandi, vel negandi, & similes, non obligant in conscientia, quando reuera non fuit causa præsumptionis, quoniam si loquutus est, loquutus est de alijs rebus non pertinentibus ad suffragium, & ideo ita rogatus potest vti amphibologia, & negare se loquutum fuisse cum candidato, nimirum ad corruptelam,

CAPVT VI.

De obligatione legum humanarum, quo ad personas.

De vi legum ciuiliu erga Ecclesiasticas personas. §. I.

- 1 *An personæ Ecclesiasticæ subiaceant legibus ciuilibus.*
- 2 *Quæ leges dicendæ sint Ecclesiasticæ libertati contrariæ.*
- 3 *Qua vi leges ciuilet obligant Ecclesiasticas personas.*
- 4 *An Principes seculares possint legibus profusam clericorum licentiam cohibere.*

X 4

5 An

- 5 An possint clerici suo foro, & priuilegijs renunciare.
- 6 Quando fruuntur Ecclesiastici priuilegio fori.
- 7 Quid faciendum clerico inuento à magistratu seculari in flagranti delicto.
- 8 An clerici accusati vt rei, puniendi sint pœna à legibus taxata.
- 9 Quæ dicendæ sunt Ecclesiasticæ personæ gaudentes priuilegio fori.

QVAESTIO. Subiacentne Ecclesiastica persona legibus Principum secularium? RESP. Dico primum. In causis purè Ecclesiasticis ipso iure diuino sunt liberi ecclesiastici à potestate Principum secularium. cap. Certum est, & cap. Imperator d. 96. Ita Vict. de potest. Ecclesiast. quest. 2. tit. Vtrum clerici sint exempti. propos. 2. Fely. & Couarru. ad cap. Ecclesia de constit. post Panorm. & Innoc. & alios quos refert. Causæ vero purè Ecclesiasticæ sunt quæ pendent ex Euangelio, ex Concilijs, & ex Sanctorum Patrum decretis, qualia sunt sacramenta, definitiones fidei, distributiones Episcopatum. Quam veritatem circa sacramentum matrimonij expresse decreuit Conc. Trident. sess. 24. canon. 22. sed hac de re in propria materia latius agemus, quia circa naturalem contractum in quo fundatur huiusmodi sacramentum, disponere potest lex civilis. Ratio est. Quia legislator non potest terere leges, nisi quatenus pollet potestate circa finem legum finis vero legum circa causas mere ecclesiasticas, est vltima fœlicitas per media spiritualia conquirenda, sed potestas civilis nulla pollet potestate circa hunc finem, ergo &c. Dico secundum A legibus civilibus, quæ potestati Ecclesiasticæ non repugnant, nec sacris canonibus sunt contrariæ, sed aliquid generatim præscribunt circa temporalem gubernationem Reipub. cuius Ecclesiasticæ personæ non sunt exemptæ. Ita habetur cap. 1. de noui operis nunciacione. cap. Si iam adiutorium dist. 10. Ita Vict. de potest. Ecclesiast. quest. 2. tit. Vtrum Eccles. sint exempti. propos. 4. cum plurimis. Ratio est. Quia ecclesiasticæ personæ sunt membra Reipublicæ secularis, & ideo subiacent

iacent capiti: caput autem est magistratus secularis. Ideo D. Paul. Cæsarem appellauit *Act. 6.* & *ad Roman. 13.* ait: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit*, quem locum exponens D. Chrysoftom. ait, sacerdotes & monachos, subditos esse debere legibus secularibus, quatenus inferuiunt ad bonam Reipub. gubernationem, fini supernaturali minime contradicentem. Vt res patefiat, plura exempla adducunt Abbas, & Felyn. *ad ca. Ecclesia de constit.* verbi gratia, hæres, qui non implet voluntatem defuncti; priuatur hæreditate, similiter priuabitur hæres clericus, qui eam non impleuit. Item sunt casus, in quibus per leges ciuiles amittitur possessio; in ijs etiam illam amittent personæ Ecclesiasticæ. Insuper sunt leges taxantes pretium rerum, ijs stare tenentur clerici. Non tamen necesse est, vt leges ciuiles ad obligandas Ecclesiasticas personas, quatenus partes Reipublicæ, sint approbatae, positiua, vt ita dicam, approbatione, à Papa sicuti existimauit Felyn. *cap. Eccles. de constit. num. 69.* Sed satis est si non reprobentur: quatenus enim summus Pontifex, nec approbat, nec reprobat leges ciuiles, ijs standum est.

2 QVÆST. Dixisti Ecclesiasticas personas teneri legibus ciuilibus, Ecclesiastici libertati minime contrarijs: Quæro igitur, quæ leges ciuiles dicentur Ecclesiastica libertati contrariæ?

RESP. Quæ rales sunt, latè docet Felyn. *cap. Eccles. titul. de constit.* Eæ tamen sunt, quæ clericis interdiciunt ea, quæ iure diuino, canonico, & imperiali maiori illis concessa sunt. Vt si impediuntur ab exigendis decimis: si protrahantur ad sæcularem iudicem. Sunt insuper eæ, quæ pro Ecclesiasticis personis tantum feruntur, vt si feratur lex, ne monialis succedat hæreditati defuncti ab intestato; cum tamen reliquæ fœminæ admittantur hæredes. Ita Paul. à Castro *conf. 335.* Facta enim videtur talis lex in odium, & præiudicium religionis, & libertatis Ecclesiasticæ. Ita colligitur ex *cap. Bene quid dist. 96.* & docet *Sot. 1. iust. quasi. 6. art. 7.*

3 QVÆST. Quæ vi leges ciuiles obligant Ecclesiasticas personas? RESP. Directiua, non coactiua. Ideo trahi non possunt ad iudicem sæcularem. Imo excommunicantur in Bulla Cœnæ Domini, qui clericos pertrahunt ad tale iudicium.

X 5.

4 QVÆST.

4 QVÆST. Demus (quod omen Deus auertat) tantum esse clericorum licentiam, libere sese gerentium, laicosque notabiliter offendentium, ut Respublica patiatur magnum detrimentum. De qua profusa audacia admoniti Episcopi, & summus Pontif. conuincant, neque clericorum profusos mori coerceant: Possuntne tunc Principes saculares uti potestate, clericosque pœnis coercere? RES P. Possent. Ita Viçt. Sor. & Molin. citat. Ratio est. Quia tunc natura ipsa duce, Magistratus Reipubl. habent ius ad dirigendos regni incolas in bonum Reipublicæ ad bene, beateque viuendum.

5 QVÆST. Possuntne clerici renunciare huic foro, & privilegijs? RES P. Minime, capit. Si diligenti de foro competentis.

6 QVÆST. Pro maiori cognitione huius materia, quaro ulterius, quando fruuntur Ecclesiastici privilegio fori? RES P. Quando sunt rei cap. Experientia 1. quæst. 1. Actores uero nisi in causis Ecclesiasticis, ut notat ibidem. Turrecr. In quibus autem causis possit clericus iudicari à iudice seculari, ut reus, docet Syluest. Index 1 qu. 2. num. 4. tradunt etiam Ord. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 2.

7 QVÆST. Quid faciendum clerico inuento à magistratu seculari in fragranti delicto? RES P. Detinendus est, ut præsentetur suo Prælato. Sic notat Gloss. capit. Cum non ab homine de iudic. Consentiantque ibi Doctores, Terminum vero præscribunt Ord. Lusitan. tit. 1. §. 21. viginti quatuor horarum spatium. Notat tamen Nauar. cap. 23. num. 83. non esse censendum fragrans delictum, gestacionem uestium prohibitarum, vel armorum, nisi sit vehemens præsumptio, quod clericus moliatur crimen statim patrandum.

8 QVÆST. Accusati clerici, ut rei, puniendine sunt pœna à legibus taxata? RES P. Minime. Sed pro arbitrio iudicis Ecclesiastici. Ita Couarr. de pract. quæst. cap. 33. ex cap. 2. de iudicijs. Iudicis, dixi, Ecclesiastici, quia in causis à iudice laico iudicatis, puniendus est clericus iuxta legum scita. Ut aduertit Panormit. cap. quod cleric. de foro compet. In hoc tamen adhuc limitanda conclusio, quo ad causas ciuiles, non quo ad causas criminales. Non enim statum est pœna mortis, aut verberum à Cæsareo iure imposita.

posita, sed alijs à iure canonico stabilitis remissius vten-
dum

9 *QVÆST. Qui censendi sunt Ecclesiastici?* RESP. Clerici, etiam in prima tonsura constituti, si habeant conditiones, quas requirit Concil. Trid. sess. 26. capit. 6. de reform. Omnes proprij Religiosi, ac Moniales *cap. De monialibus* & *cap. Cum illorum de sentent. excomm. l. statumur. Cod. de Episcop. & cleric.* Inter eos vero numerantur eremitæ professi, vt docet Sylu. *verb. eremita quest. 1.* Item Donati religionis professæ, siue viri, siue fœminæ fiat. Sunt enim vere religiosi, & tria vota substantialia emittunt *capit. vs. Tex. 27. quest. 1. & sentiunt fere omnes ad idem caput.* Etiam Nouitij religionum, *Gloss. Clemen. 1. de elect. verb. religiosus.* In hoc saltem regno Lusitano Cômendatarij, non gaudent hoc foro. *L. 4. Extrauag. 2. p. titu. 3. nisi sint Malteses,* quia vere religiosi, vt notat Sot. 2. de iust. qua. 5. art. 3. ad 3. Plura de hac materia leguntur apud Sylu. *verb. eremita.* quibus pro breuitate superfedeo repetendis.

De Legislatoribus erga leges à se ipsis
conditas. §. 2.

1 *An Legislatores teneantur suis legibus.*

1 *QVÆSTIO Tenentur ne legislatores stare suis legibus?*
RESP. Vt respondeam, præmitto duplicem esse legum vim, directiuam nimirum, & coactiuam. Directiua est, qua quis tenetur in cōscientia ex æquitate, & ratione. Coactiua est, qua quis cogitur, etiã exterioribus pœnis stare pro legum decreto. Præmitto, deinde. Legislatorem vel esse communitatem, vel communitatis ipsius caput, vt Regem, vel Papam. Dico igitur primum. Communitas tenetur in conscientia stare suis legibus, tam ex vi directiua, quam ex vi coactiua. Ita Medi. 12. qua. 96. Ratio est; Quia leges à communitate decretæ, polent vi coactiua, hæc autem exercēda est in singularibus personis: personæ vero singulares communitatem faciunt. Dico secundum. Communitatis capita, vt Rex, & Prælati, tenentur suis legibus, quo ad vim directiuam, non tamen coactiuam. Ita Doctores communiter cum D. Thom. 1. 2. qua. 96. arti. 5. ad 83. *cap. Iustum est cap. Cumannes de cōst.* Ita ibi textus. *Quidquid iuris in aliū statuit, ipse debet*

debet vii. Quæ verba sumpta sunt ex *L. prima. ff. Quod quisque iuris.* Duo enim principia naturalia concurrunt ad stabiliendam humanarum legum vim. Primum dicit. Superiori iuxta præcipienti, obtemperandum est. Et hoc cogit subditos ad standum legibus. Secundum dicit. Seruandum tibi est ius, quod in alterum statuis. Patere legem quam ipse tuleris. Et hoc obligat Legislatores, quo ad vim directiuam, vt manifestum est. Recte tamen aduertunt Caietan. *1. 2. quest. 96.* & Sor. *1. iust. question. 6. artic. 7.* hanc vim directiuam solum reperiri in legibus communibus, tam subditis, quam principi, quales sunt in foro Ecclesiastico leges de ieiunando, audiendo sacro, &c. in foro vero sæculari leges de vendendo vel emendo tali pretio, &c. Non reperitur vero tale ius in legibus, quæ pro ipsis subditis tantummodo conditæ sunt, vt de non gestandis armis, de non induendo serico, & aliæ.

CAPVT VII.

De reuocatione Priuilegiorum.

De Priuilegiorum reuocatione. §. 1.

- 1 *An gratia expiret per mortem concedentis illam.*
- 2 *An mandatum expiret morte mandantis.*
- 3 *Mortuo Papa ante dispensationem factam Episcopo commissam, an teneat adhuc gratia, & possit fieri dispensatio.*

1 **Q**VAESTIO. *Expiratne gratia per mortem concedentis illam? R E S P. Minime. capit. gratiam. capi. relatum. de offic. deleg.*

2 **Q**VAESTIO. *Expiratne mandatum morte mandantis? R E S P. Re integra adhuc, non solum morte, sed depositione aut translatione expirat. cap. Mandati. Docet Diu. Anton. 3. p. tit. 17. cap. 9 §. fin. Palud. in 4. d. 17. quest. 4. art. vlt. Peres L. 2. tit. 2. lib. 2. Ordin. Si tamen mandatum accessorium est actui*